

Likabehandlingsplan 2023

**Plan för arbetet med diskriminering, trakasserier och
kränkande behandling**

Solens montessoriförskola

Giltighetstid: 2022.12.01-2023.11.30

Ansvarig rektor: Katarina Lindholm

1. Syfte och bakgrund

Det råder ett absolut förbud mot att kränka, diskriminera eller trakassera barn/elever. All personal har handlingsplikt och skyldighet att utreda och vidta åtgärder. Syftet med en likabehandlingsplan är att barn och elever ska skyddas mot diskriminering, trakasserier och kränkande behandling. Planen beskriver enhetens systematiska arbete, för barn/elever, personal och vårdnadshavare.

Skollagen fastställer att alla skolformer ska arbeta målinriktat för att förebygga och förhindra kränkande behandling. En plan för arbetet ska varje år beskriva verksamhetens mål och de åtgärder som planeras. Genomförandet av dessa åtgärder ska sedan utvärderas i efterföljande årsplan. Skolverket anger att planen ska utgå från en kartläggning av nuläget, som beskriver risker och analyserar orsaker.

Förskolan ska spegla de värden och rättigheter som uttrycks i FN:s konvention om barns rättigheter (barnkonventionen). Sedan 2020 gäller barnkonventionen som lag i Sverige. Utbildningen ska därför utgå från vad som bedöms vara barnens bästa, att barn har rätt till delaktighet och inflytande och att barnen ska få kännedom om sina rättigheter. (Läroplan för förskolan Lpfö 18)

2. Vision och förhållningssätt

På vår förskola ska inget barn bli diskriminerat, trakasserat eller utsatt för kränkande behandling. På vår förskola trivs alla och alla känner sig trygga och behandlas med respekt och hänsyn. Miljön är stimulerande och präglas av öppenhet och demokratiskt tänkande och skapar goda förutsättningar för utveckling och lärande.

"Tillsammans släpper vi skaparkraften fri och bygger ett hållbart Sundsvall med plats för alla."

Med den nya gemensamma visionen, ska kommunens verksamheter och Sundsvall som plats nu gå hand i hand in i framtiden. För att skapa en tydlig bild av hur vi ska ta Sundsvall mot visionen har tre förhållningssätt tagits fram.

Vi ska vara välkomnande, nyfikna och pålitliga:

- **Välkomnande.** Vi är öppna, lyhörda och generösa. Vi välkomnar olikheter och lyfter varandra i med och motgång. Vi bjuder in till dialog och samverkan. Det är i mötet magi händer. Det är i en sådan kultur vi vill att både du och jag ska känna oss som hemma.
- **Nyfikna.** Vi vågar testa det som aldrig prövats och står redo att utvecklas. Vi peppar varandra och har möjligheternas fönster öppet. Vi uppskattar det som färgsätter både fest och vardag. I Sundsvall tar vår nyfikenhet oss framåt, ger oss energi att släppa taget, utmanas och lyckas.
- **Pålitliga.** Genom att se våra styrkor och bygga vidare på dem skapar vi en hållbar och involverande gemenskap och framtid. Vi skönmålar inte verkligheten, Vi håller vad vi

lovar. Vi är pålitliga, driftiga och när det behövs lägger vi i en extra växel. Det är så vi i Sundsvall vill uppfattas.

Förhållningssätten tillsammans med visionen ska ses som en ledstjärna för arbetet med att långsiktigt bygga ett Sundsvall med plats för alla.

Vi följer barn och utbildningsförvaltningens vision och utbildningsidé:

Att alla elever ska få möjlighet att välja sin framtid.

I Sundsvalls kommunala förskolor möts vårdnadshavare och barn av en välkomnande, trygg och tillitsfull atmosfär som bygger på delaktighet och förtroendefullt samarbete.

Alla får möjlighet att i samspel med andra utveckla sitt bästa jag och erövra kunskaper i meningsfulla sammanhang.

Lär miljön inbjuder till möten, förundran och lek samt undersökande och utforskande.

Förskolan är en demokratisk mötesplats där omsorg och lärande bildar en helhet och där vi tillsammans tar ansvar för en hållbar utveckling.

Solens Montessoriförskola präglas av demokratiska värderingar, omsorg om och hänsyn till andra människor. I förskolan råder jämlikhet mellan individer och jämställdhet mellan kön, egna och andras rättigheter synliggörs i ett mångfaldsperspektiv.

- Vistelsen i förskolan ska vara rolig, trygg och lärorik för alla barn.
- Vi vill att alla barn ska vara delaktiga och kunna påverka sin vistelse i förskolan genom gemensamma regler som barnen har varit med och bestämt. Barnen ska få möjlighet att påverka vår likabehandlingsplan och kontinuerligt arbeta med den i form av en kompisol.

3. Kartläggning

Är barnen självständiga i konflikthantering? (barn - barn)

- Fokus på barnens konflikthantering. Hur löser barnen konflikter?
- Kartläggningen görs under vecka 45-46.

Kartläggning av riskområden

Vi ser att de flesta konflikterna inte sker vid något speciellt område, varken ute eller inne.

Kartläggning av barnens konflikthantering

Vi pedagoger ser att det är vi som får hjälpa barnen att lösa de flesta konflikterna, när det själva har svårt att sätta sig in i någon annans situation. Vi ser även att speciellt de yngsta barnen använder sig av STOPP-handen mycket vid konflikter.

Resultat av kartläggningen

Vi anser att barnen är skickliga på att använda STOPP-handen, dock behöver de en pedagogs stöttning med att avsluta konflikten. Vi ser att barnen använder kompassolen som ett verktyg i sin konflikthantering men även att vi pedagoger ibland behöver påminna barnen om innebörden av den.

Vi pedagoger ser och märker inte av alla konflikter som barnen själva löser, men de konflikter vi ser/hör hjälper vi barnen till att försöka lösa själva. Exempelvis ger vi dem en lösning som de själva får prova eller ger dem verktyg som att fråga "hur kan ni lösa detta?"

4. Mål för arbetet

Alla barn och elever ska ges den ledning och stimulans som de behöver i sitt lärande och sin personliga utveckling för att de utifrån sina egna förutsättningar ska kunna utvecklas så långt som möjligt enligt utbildningens mål. (Skolverket § 3)

Utifrån vårt arbete med Montessorilyftet i förskolan kommer vi kontinuerligt och systematiskt utvärdera om och hur alla barn utvecklar sin egna självständighet i utbildningen. När vi ger barnen verktyg att bli mer självständiga så blir de också skickligare på att lösa konflikter.

Vi arbetar systematiskt i vårt processverktyg, vi har reflektionsgrupper i vårt projektarbete med Montessorilyftet och avstämningstillfällen i vårt årshjul där vi får en samlad bild av arbetet som gjorts och hur vi går vidare.

5. Handlingsplan – aktiviteter för att nå målen

Mål

Pedagogerna jobbar förebyggande mot mobbning och kränkande behandling. Skulle förekomst av diskriminering och kränkande behandling får hela arbetslaget snabbt kunskap om detta.

Barnen utmanas och stöttas i deras självständighet, samt får verktyg för att hantera konflikter.

Aktiviteter för att nå målen

Pedagoger i vardagen

Pedagogerna visar tydligt i sin handling att alla har lika värde oavsett ålder, kön, religion eller trosuppfattning, sexuell läggning, funktionsnedsättning och etnisk läggning. Pedagogerna ger barnen möjlighet att bearbeta och hantera sina konflikter och känslor.

Pedagoger i arbetslaget

Pedagogerna är uppmärksamma i den dagliga verksamheten. Är nära barnen för att kunna agera och undvika kränkningar. Vågar vara en delaktig pedagog som ifrågasätter det den hör och ser.

Pedagogen är medveten om hur barn-barn, vuxna-vuxna och barn-vuxna konstellationen fungerar för att undvika kränkningar.

I arbetet med barnens självständighet:

- Arbeta med bilder och bildstöd.
- Jobba aktivt med att lyfta alla barns olika styrkor och förmågor.
- Alla pedagoger litar på barnets egna drivkraft och kompetens.
- Alla pedagoger är observant och ser till att alla barn kommer till tals.
- Likabehandlingsplanen och diskrimineringsgrunder är inplanerade i vårt årshjul under året och i vårt fördjupningsarbete i ekologisk hållbarhet.
- Vi pratar och lyfter arbetet med värdegrund både i grupp- och individnivå.
- Arbetet med kompisolen.

Anpassar verksamheten genom:

- Att jobba i små grupper är en framgångsfaktor för att bli självständig.
- Barnen är förebilder för varandra, där vi jobbar för att de lär varandra över åldersgränser och utifrån mognad.
- Vi ser till barnet bästa, vad finns det för behov? Exempelvis miljöombyte genom att äta mellanmål på en annan avdelning.
- Extra fysiskt närvarande pedagog för/vid något speciellt barn, exempelvis om barnet är utåtagerande eller bits.

Information till vårdnadshavare

Pedagogerna informerar på informationsmöten hur vi arbetar förebyggande kring attityd kränkings/diskrimineringsfrågor. Vi vill ha en bra kontakt med vårdnadshavarna. Genom den vardagliga tamburkontakten så byts naturligt information mellan pedagogerna och vårdnadshavarna, vid behov.

Skulle det förekomma någon kränkning är det av stor vikt att de känner att vi tar det på allvar och agerar direkt. Vid utvecklingssamtalen uppmärksammas det enskilda barnets och vårdnadshavarnas upplevelser hos oss på förskolan samt barnets självständighet.

Pedagogerna i SKA-gruppen är ansvariga för kartläggning och uppföljning som görs i oktober och maj. Resultat presenteras på utvecklingsdagarna.

6. Utvärdering av genomförda insatser

Systematiskt under hela året men fördjupat fokus i oktober och Maj/juni varje läsår. Reviderad och klar i november.

Ansvar: Rektor i samarbete med pedagogerna i SKA-gruppen.

Grunden till utvärderingen i maj/juni är:

- Processverktyget
- Utvecklingssamtalen

- Barnenkäten
- Protokollen från Montessorilyftet
- Kartläggningen med fokus på barnens självständighet
- Kvalitetsindikatorerna

7. Barns/elevs delaktighet i arbetet

Barnen behöver vara delaktiga i upprättandet av likabehandlingsplanen. Pedagogerna anser att det blir mer viktigt för barnen att följa deras egna regler gällande HUR man är en bra kompis än om pedagogerna skulle ha utformat reglerna (Kompissolen). Därför behöver vi tillsammans utforma hur vi vill ha det och dokumentera det i Kompissolen för att förtydliga och öka förståelsen för begreppen, så den blir förankrad hos alla. Arbetet sker kontinuerligt på varje avdelning. Inför utvecklingssamtalen får barnen svara på en barnenkät kring likabehandlingsfrågor.

8. Rutiner för akuta situationer

Personalen inom förskolans verksamhet har ett ansvar att uppmärksamma incidenter som kan tyda på trakasserier. All personal inom förskolan har ett ansvar för att i situationer där kränkningar/diskrimineringar förekommer gå in och avbryta och tydligt markera att man inte tolererar ett sådant beteende.

Utgångspunkten är den individuella upplevelsen. Ett barn som berättar eller på annat sätt visar att de känner sig kränkt, diskriminerad, ledsen, arg eller sårad ska tas på allvar.

Vid tillbud och olycksfall registreras alltid i vårt system STELLA.

Om man som vårdnadshavare misstänker att ens barn eller något annat barn blivit utsatt för diskriminering kontakta någon pedagog eller rektor för ett möte.

Rutiner när barn kränker barn

- Den/de som upptäcker eller får vetskap om händelsen kontaktar arbetslaget.
- Föräldrar/Vårdnadshavare kontaktas.
- Skyndsamt anmälan till STELLA-systemet. Utöver anmälningsskyldigheten inträder också utrednings- och åtgärdsskyldighet.
- En utredning utifrån händelsen påbörjas, där även förskolans atmosfär och skolans kultur ingår i kartläggningen.
- I vissa situationer kan stödteamet (BES) behöva kopplas in.
- Upprätta tid för uppföljning och utvärdering.

Rutiner när vuxen kränker, trakasserar eller diskriminerar barn

- Rektor utreder och ansvarar för dokumentation, uppföljning och kontakt med barnets/elevens vårdnadshavare.
- Anmälan går vidare till huvudman och i vissa fall kontaktas fackliga representanter

9. Bilaga: definitioner och begrepp

Sju diskrimineringsgrunder

För att orättvis behandling ska vara diskriminering enligt diskrimineringslagen måste det ha samband med någon av de sju diskrimineringsgrunderna.

Diskriminering är förbjudet om det beror på:

1. Kön
2. Könsoverskridande identitet eller uttryck
3. Etnisk tillhörighet
4. Religion eller annan trosuppfattning
5. Funktionsnedsättning
6. Sexuell läggning
7. Ålder.

De olika diskrimineringsgrunderna kan beskrivas enligt nedan

1. Kön

Kvinnor, män och transsexuella kan bli diskriminerade på grund av kön. En person som är transsexuell kan vara någon som vill ändra kön eller som har ändrat kön. Det är förbjudet att diskriminera någon på grund av kön.

2. Könsoverskridande identitet eller uttryck

Min identitet är min bild av mig själv. Jag som skriver den här texten är kvinna. Den som inte känner sig som kvinna och inte heller känner sig som en man har en identitet som är könsoverskridande. DO använder ordet könsidentitet. En transperson har en könsidentitet som överbygger de vanliga gränserna. Det är förbjudet att diskriminera en transperson. En man som klär sig som en kvinna ska inte behandlas annorlunda. En kvinna som klär sig som en man ska inte heller behandlas annorlunda. Det kan vara diskriminering.

3. Etnisk tillhörighet

Jordklotet är fullt av människor. Vi kommer från olika länder, olika nationer. Vi har olika nationaliteter till exempel finländare, svenskar och polacker. Alla människor har olika hudfärg. Vi kommer från olika kulturer. Vi kan tillhöra olika folk och bo i samma land. Det kan kallas att vi har olika etniska bakgrunder. I lagen kallas det för etnisk tillhörighet.

Till exempel har samer sin etniska tillhörighet och romer har sin etniska tillhörighet.

Alla människor har en eller flera etniska tillhörigheter. En människa kan till exempel vara både same och svensk. En annan människa har sin etniska bakgrund i Afrika, men är född i Sverige.

Alla människor har en eller flera etniska tillhörigheter. Alla människor

kan därför bli utsatta för etnisk diskriminering. Om du behandlar en människa annorlunda för att du tycker att hon är annorlunda kan det vara diskriminering. Det är förbjudet att diskriminera någon på grund av etnisk tillhörighet.

4. Religion eller annan trosuppfattning

Det är förbjudet att diskriminera på grund av religion eller tro. Kristendom och islam är exempel på religioner. En annan trosuppfattning kan vara ateism. Den som är ateist tror inte på någon Gud alls.

5. Funktionsnedsättning

En människa kan ha en funktionsnedsättning. Nedsatt syn eller nedsatt hörsel är exempel på det. Den som har en allergi mot jordnötter eller har svårt att gå har också en funktionsnedsättning. Ibland gör det saker krångligare. Ibland spelar det ingen roll om man är allergisk mot jordnötter eller inte. Det beror på var man är och hur miljön där ser ut. Det går inte att se alla funktionsnedsättningar. Några är osynliga. Du kan inte se att en person har problem inne i magen. Det kan till exempel vara problem med mage och tarmar eller oro och ångest. Du kan heller inte se om någon behöver extra hjälp för att kunna förstå, koncentrera sig eller sitta still. En lättläst text är nödvändig för några, men kan vara bra för alla. Om du bryter benet och därför åker rullstol en månad räknas inte det som funktionsnedsättning enligt diskrimineringslagen. Lagen kräver längre tid för funktionsnedsättningen.

6. Sexuell läggning

Med sexuell läggning menas om en människa blir kär i män, kvinnor eller både män och kvinnor. Den som blir kär i en person av samma kön kallas homosexuell. Den som blir kär i en person av motsatt kön kallas heterosexuell. Den som blir kär i både män och kvinnor kallas bisexuell. Du får inte behandla en människa annorlunda på grund av vem hon blir kär i. Det är diskriminering.

7. Ålder

Ålder berättar hur gammal en människa är, hur många födelsedagar man haft. Du får inte behandla en människa annorlunda på grund av hennes ålder. Det kan vara diskriminering.

Direkt diskriminering

Att någon missgynnas genom att behandlas sämre än någon annan. För att det ska röra sig om diskriminering ska missgynnandet ha samband med någon av diskrimineringsgrunderna.

Direkt diskriminering känns igen genom likartade fall behandlas olika. Ett exempel kan vara när en flicka nekas tillträde till ett visst gymnasieprogram med motiveringen att det redan går så många flickor på detta program.

Indirekt diskriminering

Med indirekt diskriminering menas lika behandling av olika fall. Krav som verkar neutrala men som i praktiken innebär att en viss grupp missgynnas. Det sker t.ex. när skolan tillämpar en bestämmelse eller ett förfaringsätt som verkar vara neutralt, men som i praktiken missgynnar ett barn med ett visst kön, viss etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning eller sexuell läggning. Om exempelvis alla barn serveras samma mat, diskriminerar skolan indirekt de barn som på grund av religiösa skäl behöver annan mat.

Bristande tillgänglighet

Bristande tillgänglighet är när en person med en funktionsnedsättning missgynnas genom att en verksamhet inte vidtar skäliga tillgänglighetsåtgärder för att den personen ska komma i en jämförbar situation med personer utan denna funktionsnedsättning. Den som låter bli att genomföra skäliga tillgänglighetsåtgärder kan komma att göra sig skyldig till diskriminering.

Trakasserier

Ett handlande som kränker någons värdighet och som har samband med någon av diskrimineringsgrunderna. Begreppet ”sexuella trakasserier” innebär ett handlande av sexuell natur som för den skull inte behöver ha samband med någon av diskrimineringsgrunderna. Anm. Diskriminering är när en vuxen i skolan missgynnar ett barn och det har samband med någon av diskrimineringsgrunderna. Trakasserier som utförs av skolans personal kan också vara diskriminering och kan t.ex. ske genom skolans regler, undervisning, läroböcker etc.

Kränkande behandling enligt skollagen

Skolan/skolan ska förebygga och förhindra det som i skollagen benämns som kränkande behandling såsom mobbning och rasistiska beteenden. Det definieras som ett uppträdande som, utan att ha någon koppling till någon särskild diskrimineringsgrund, kränker ett barns eller en elevs värdighet. Kränkningar kan vara fysiska, verbala, psykosociala, texter och bilder.

Fler begrepp

• Mobbning

En upprepad negativ handling när någon eller några medvetet och med avsikt tillfogar eller försöker tillfoga en annan skada eller obehag.

• Rasism

En föreställning om den egna folkgruppens överlägsenhet utifrån uppfattningen om att det finns biologiska skillnader mellan folkgrupper och att vissa folkgrupper är mindre värda och därmed legitima att förtrycka, utnyttja eller kontrollera.

• Främlingsfientlighet

Rädsla för och/eller stark motvilja mot grupper som definieras genom fysiska, kulturella/etniska eller beteendemässiga karakteristika.

• Homofobi

En uppfattning eller medveten värdering hos en individ, en grupp eller ett samhälle och som ger uttryck för en starkt negativ syn på homo- eller bisexuella personer.

